

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 12999

Tarih : 28.07.2025

10/3042

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2025 yılı bahar ve yaz aylarında ülke genelinde meydana gelen orman yangınlarının ekosistemler üzerindeki yıkıcı etkilerinin, yangınların sebepleriyle birlikte insan kaynaklı, iklimsel, yapısal ve kurumsal faktörler bakımından bütüncül olarak araştırılması; yangınlara müdahale sürecindeki kurumsal kapasite ve koordinasyon eksikliklerinin incelenmesi; yangın sonrası yaşanan toplumsal, ekonomik ve çevresel sonuçların değerlendirilmesi; ayrıca orman yangınlarının önlenmesine ve etkilerinin azaltılmasına yönelik kalıcı, adil ve kamucu politikaların oluşturulması amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulmasını ve bu hususta Anayasa'nın 98'inci İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

GEREKÇE

2025 yılı bahar ve yaz aylarında Türkiye genelinde yaşanan orman yangınları yalnızca doğal bir afet değil; aynı zamanda insan kaynaklı, yapısal ve politik bir ekolojik kriz olarak karşımızda durmaktadır. 1 Mayıs–28 Temmuz 2025 tarihleri arasında ülkemizin farklı bölgelerinde—İzmir’den Hakkâri’ye, Muğla’dan Diyarbakır’a, Antalya’dan Tunceli ve Şırnak’a kadar—çok sayıda büyük çaplı orman yangını meydana gelmiş; bu yangınlar doğayı, canlı yaşamını, yurttaşların temel haklarını ve ülkemizin ekolojik bütünlüğünü ciddi biçimde tehdit etmiştir.

Bu süreçte toplam 47 ilde orman yangını bildirilmiş; yalnızca üç gün içinde (24–26 Haziran) sekiz büyük çaplı yangın gerçekleşmiştir. Yangınlar, başta İzmir’in Aliağa, Foça, Torbalı ilçeleri olmak üzere Aydın’ın Çine, Antalya’nın Manavgat ve Kumluca, Bursa’nın Osmangazi, Tunceli, Diyarbakır ve Şırnak illerinde yoğunlaşmıştır. Resmî verilere göre 14 yurttaş yaşamını yitirmiş, 96 kişi yaralanmış, 50.000’i aşkın yurttaş tahliye edilmiştir.

Yangınların etkisi yalnızca can kayıplarıyla sınırlı kalmamış; tarım arazileri, zeytinlikler, seralar, kırsal haneler ve çiftlik hayvanları da zarar görmüştür. Ekosistemlerin ciddi tahribata uğradığı bu yangınlar sonucunda yaklaşık 80.000 hektar ormanlık alan yok olmuştur. Bu alan yaklaşık 110 bin futbol sahasına eşdeğerdir. Ormanlarda yaşam süren çok sayıda kuş, sürüngen, memeli, böcek ve arı popülasyonu zarar görmüştür. Özellikle polinasyon mekanizmasındaki kayıplar, tarımsal üretimi doğrudan tehdit etmektedir.

Orman Genel Müdürlüğü ve ilgili kurumların verilerine göre, Türkiye’de çıkan orman yangınlarının %90’ı insan kaynaklıdır. Bunların büyük bir bölümü dikkatsizlik, sabotaj, tarla açma, enerji ve madencilik faaliyetleriyle ilişkili olabilmektedir. 2025 yangınlarının çoğunlukla yerleşim yerlerine ve enerji/maden faaliyetlerinin yürütüldüğü alanlara yakın bölgelerde meydana gelmiş olması, bu riskleri güçlendirmektedir.

2024 yılında ormancılık dışı kullanıma tahsis edilen 23.053 hektarlık alanın 1.427 hektarı doğrudan madencilik faaliyetleriyle ilişkilendirilmiştir. Temmuz 2025’te yürürlüğe giren yeni Maden Yasası, orman ve zeytinlik alanların madencilik projelerine açılmasına olanak sağlamış; bu yasal değişiklikler yangın riskini artırmakla kalmamış, anayasal güvence altındaki ormanlık alanların kamu yararı adına özel sektöre devrini kolaylaştırmıştır.

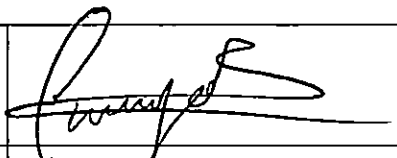
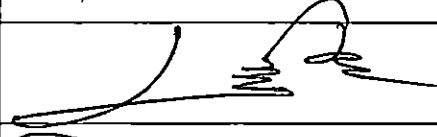
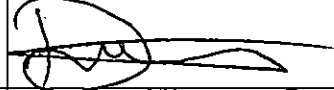
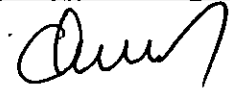
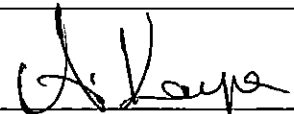
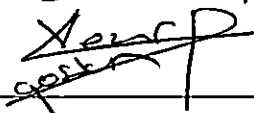
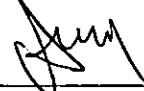
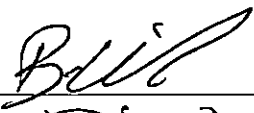
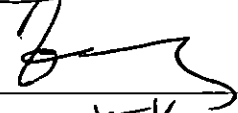
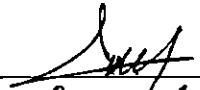
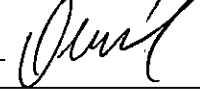
Öte yandan, 2025 yılında yürürlüğe giren İklim Kanunu’nun, iklim krizine karşı etkili bir mücadele zemini yaratması beklenirken; uygulamada bu hedeflerden uzak bir seyir izlenmiştir. Kanunun piyasa odaklı ve sermaye dostu çerçevede uygulanması, önleyici planlama ve doğa koruma mekanizmalarının ikincil düzeye itilmesine neden olmuştur.

Yangınla mücadelede ciddi eksiklikler de gözlemlenmiştir. 27 yangın söndürme uçağı, 105 helikopter ve 25.000 personel görev yapmasına karşın gece görüşlü hava araçlarının hâlen envantere alınmamış olması, akşam saatlerinde başlayan yangınlara zamanında müdahaleyi imkânsız kılmıştır. Yangın takibinde kullanılan 14 İHA’dan yeterince faydalanılamamış, teknolojik imkânlar etkili planlama ve koordinasyonla desteklenmediği için yangınlar büyüyerek yerleşim alanlarını ve doğal yaşamı tehdit etmiştir.

Orman Genel Mdrlğ'nn kurumsal kapasitesi ise btçesel kısıtlamalarla zayıflatılmıştır. Örneğın 2019'da özel btçeli kurumlar arasında %4,48 olan btçe oranı, 2024 yılında %2,55'e gerilemiştir. 2025 yılında Diyanet İşleri Başkanlığı'na tahsis edilen btçe 130 milyar TL'yi aşarken, Orman Genel Mdrlğ'nn btçesi yalnızca 45 milyar TL'de kalmıştır. Bu durum, kamusal önceliklerin doğadan yana değıl; ideolojik tercihler doğırtusunda yapılandığıını göstermektedir.

Yangınlar sonrasında yaşanan gçler, geçim kaynaklarının kaybı, çocukların eğıtim hakkına yönelik aksamalar ve toplumsal travmalar, bu sreci yalnızca çevresel değıl; aynı zamanda toplumsal bir felaket hâline getirmiştir.

Bu yangınlar; iklim krizi, çevre politikaları, yasa değışiklikleri, kurumsal ihmal ve merkeziyetçi yönetim anlayışının bir bileşkesidir. Bu nedenlerle; 2025 yılı boyunca yaşanan orman yangınlarının nedenlerinin, etkilerinin, bu yangınlarda ihmali bulunan kişi ve kurumların tespit edilmesinin, yangınla mcadele kapasitesinin değıerlendirilmesinin ve önleyici kamu politikalarının geliştirilmesinin sağılanması amacıyla bir Meclis Araştırması açılması elzemdir.

1	SÜMEYYE BOZ	MUŞ	
2	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
3	SERHAT EREN	DİYARBAKIR	
4	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
5	GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT	VAN	
6	NEVROZ UYSAL ASLAN	ŞIRNAK	
7	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
8	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
9	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
10	ALİ BOZAN	MERSİN	
11	SALİHE AYDENİZ	MARDİN	
12	GÜLDEREN VARLI	VAN	
13	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
14	BERDAN ÖZTÜRK	DİYARBAKIR	
15	ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ	BATMAN	
16	CENGİZ ÇİÇEK	İSTANBUL	
17	MEHMET KAMAÇ	DİYARBAKIR	
18	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
19	GEORGE ASLAN	MARDİN	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	